

Naročnina za Ljubljansko pokrajino; letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17,50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, torek 29. julia 1941-XIX

Cena posamezni številki lir 0'60

Skrb Visokega Komisarja za gospodarske ustanove

Vis. Komisar Eksc. Grazioli posveča največjo skrb gospodarskim in socialnim razmeram pokrajine in kjer koli se mudi, povsod obišče gospodarske ustanove in podjetja ter se pogovori z delodajalci in delojemalci. Njegova velika skrb za gospodarsko aktivnost in za zvišanje socialnega standarda se je pokazala tudi te dni v Ljubljani, ko ga je, kakor so že obširno poročali dnevnik, vodila pot od živilskega trga do Mestnega doma, do raznih javnih del in potem v nekatere tovarne.

V tovarni »Stora«, ki v polnem obratu zaposluje 250 delavk in delavcev, je Vis. Komisar posetil vse prostore, kjer spretno delovne moči s pomočjo kompliciranih strojev izdelujejo prte, zastore, blago za pohištvo itd., v veliki tovarniški dvorani pa je nagovoril delavstvo. Priznanje in občudovanje je izrekel obratu in delavstvu zaradi visoke strokovne kvalifikacije ter izrazil nado, da se bodo gospodarske razmere zboljšale ter omogočile večja bremena v korist delavstva. To in današnje težke čase naj delavstvo upošteva ter se zaveda, da pomeni za vsakega danes že zelo mnogo, če lahko mirno živi ter se posveča svojemu delu. S poudarkom, da je in ostane njegova prva skrb mirno življenje in redno delo delavstva ter napredek pokrajine, je Eksc. Vis. Komisar zaključil svoj nagovor, ki je bil sprejet s polnim razumevanjem.

Pivovarna »Union« je s svojimi modernimi napravami zbudila zanimanje visokega gosta, ki pa je tudi tu v daljšem razgovoru z obratnimi zaupniki pokazal svojo veliko skrb za razmere delavstva. Vis. Komisar je posetil vse oddelke pivovarne, ogledal si je kalorično centralo ter se pomudil tudi v laboratoriju. Z odobravanjem je pozdravil načrte podjetja, ki namerava zgraditi delavstvu menzo in zdravstvene naprave, kakor kopalnice in umivalnice. Izrazil je željo, da bi bili načrti čimprej uresničeni, podjetju pa je zagotovil svojo naklonjenost.

Svoje obiske je zaključil Eksc. Vis. Komisar v tovarni kleja ob Smartinski cesti. Pregledal je vse obsežne naprave tovarne ter se živo zanimal za dobave surovin in promet izdelkov, ki so poznani tudi po vsej Italiji. Nekdaj so mnogo kleja izvažali v čezmorske države, želatino pa največ v Belgijo.

V vseh teh obratih je dajal Vis. Komisar vzpodbudne nasvete in predloge podjetnikom, delavcem in nameščencem, ki so vsi za obisk in dobrohotne besede iskreno hvaležni.

Upravni svet Pokrajinske delavske zveze

Je sestavljen in so v njem predstavniki vseh delavskih in nameščenskih strokovnih organizacij, ki so delovale samostojno ali pa so bile včlanjene v Strokovni komisiji, Splošni strokovni zvezi, Narodni strokovni zvezi, bivši Jugoslovanski strokovni zvezi in Zvezi združenih delavcev. Združenje trgovskih nameščencev zastopa v upravnem svetu Alojzij Sitar, zastopnika organizacije manufakturnih nameščencev in združenja uradnikov socialnega zavarovanja pa bosta pozneje določena.

Novi red v evropskem lesnem gospodarstvu

Kakor v vseh drugih gospodarskih sektorjih, tako je vojna tudi v evropskem lesnem gospodarstvu povzročila velike spremembe. Tako je popolnoma odpadel za evropske lesne države angleški lesni trg, ki je konsumiral največ lesa. Na drugi strani pa so tudi silno padle dobave lesa iz skandinavskih in baltičkih držav, ki so bile največje dobaviteljice lesa za evropski trg. Ze samo te spremembe so zahtevale novo ureditev evropskega lesnega trga in po nemški zasnovi naj se ta izvede takole:

Ves evropski lesni trg naj bi se uredil po načelu, da se doseže ravnovesje med proizvodnjo in potrebo po lesu. Pri tem naj se v prvi vrsti upošteva potreba Nemčije in vseh od vojne prizadetih držav. Vsa Evropa naj se v ta namen razdeli v dva velika gospodarska prostora, v Severno in Baltičsko-morski prostor ter v Podonavsko-jadransko-sredozemski prostor.

V prvem prostoru so se že ustanovili potrebni gozdni in lesni odbori in v Kodanju je bila pred kratkim že 3. skupna seja odborov iz držav tega prostora. V glavnih obdobjih je tudi že določeno bodoče sodelovanje lesnih proizvajalcev in potrošnikov. Ne bodo več določali lesni izvozniki, katere količine lesa se izvozijo, temveč sta sečnja in lesni izvoz pod nadzorstvom in se določujeta po nemškem načrtu.

Za lesne presežke pa se ustvarijo jamstva za prodajo, da se cene stabilizirajo in doseže enakomerna zaposlitev. Lesno-uvoznim deželam pa se priznava pravica do enakega uvoza lesa. Da se zmanjšajo transportni stroški, se morajo uporabljati najkrajše zveze. Za prevoz po morju naj se zgrade posebne ladje, ki naj bi na povratku prevažale premog. S posebnimi dogovori med lesno-predelovalnimi obrati naj bi se izločila vsaka nepotrebna konkurenca. Tudi cene bi se določale sporazumno.

Za Podonavsko-jadransko-sredozemski prostor so se odločili za drugo postopanje, ker manjkajo v nekaterih deželah za organizacijo trga primerne organizacije. V Berlinu se je ustanovila Nemška gozdna in lesno-gospodarska družba kot stalna organizacija, ki naj bi v posameznih deželah ustanovila svoje podružnice. Upravo teh podružnic bi vodili Nemci in zastopniki dotičnih dežel paritetno. Nemčija je pripravljena dati potrebna sredstva za povečanje proizvodnje v lesno-produkcijskih deželah ter je tudi pripravljena sodelovati pri upravi gozdov teh dežel. Kot vzor za takšno sodelovanje se navaja Nemško-romunska gozdna in lesno-gospodarska družba. Madžarska in Bolgarska sta že pristali na ustanovitev podobnih družb, pričakuje pa se, da bosta dali svoj pristanek tudi Slovaška in Hrva-

ška. Nemci izrečno izjavljajo, da nikakor nočejo s tem sodelovanjem vsiljevati svojo voljo, temveč doseči le večjo enotnost in red na evropskem lesnem trgu.

V Nemčiji sami je bilo lesno gospodarstvo sedaj še bolj ostro organizirano. Velika Nemčija ima skupno s protektoratom in vzhodnimi pokrajinami 20,7 milijona ha gozda, od katerih odpade 13,9 ha na iglasto, 4,5 milijona ha na listnato drevje. Proizvodnja pa še daleč ne krije potrebe. Proizvodnja dosega v celoti 64,5, potreba pa 81,8 milijona kubikov. Potreba uvoza je torej zelo velika, zlasti še, ker je domača sečnja dosegla že 150% normalne. Ze sedaj so pripravljene veliki načrti za gozdoznanje, ki naj se začne po vojni.

V zvezi z vojnimi dogodki se je v Nemčiji gradnja lesenih hiš, lop in barak reorganizirala. Generalni pooblaščenec za gospodarstvo je v soglasju s pooblaščenca štiritetke, gen. pooblaščenec za drž. upravo in vrhovnim poveljništvom oborožene sile odredil enotno vodstvo in dvig proizvodnje. Imenoval se bo poseben pooblaščenec za lesne stavbe. Z normiranjem stavb naj se dosežejo čim večji prihranek materiala in enotnost cen ter druge prednosti. Poleg tega so bili vsi proizvajalci lesenih hiš, lop in barak prisilno združeni v eno združenje.

Nazadovanje plovbe na Daljnem vzhodu

V 1. letošnjem četrtletju se prvič po izbruhu sedanje vojne občuti na Daljnem vzhodu veliko pomanjkanje ladij. Večina držav je uredila plovbo svojih ladij tako, da so zavarovani predvsem njih lastni interesi. Od teh ukrepov so zlasti prizadeta tranzitna pristanišča brez lastnega brodograja kakor na primer Šangaj. Tako si uvozniki žita v Šangaju že štiri mesece zamaž prizadevajo, da bi dobili ladje za prevoz žita iz Avstralije. Za prevoz blaga iz Bombaya je ostalo tako malo ladij, da morejo te prepeljati komaj polovico bombaža, ki ga potrebuje Šangaj. Tudi prevoz premoga iz Kalkute v Šangaj je tako zelo padel, da so morale elektrarne proizvodnjo toka znižati na 30 odstotkov.

Tudi v drugih deželah Daljnega vzhoda so nastale hude transportne težave. Filipini so mogli vkrcati šele eno tretjino svoje uvozne kvote sladkorja za USA in so v nevarnosti, da bodo USA kupile sladkor v Zapadni Indiji. V plovbi z Nizozemsko Indijo in Malaško imajo prednost kavčuk, kositer in manganova ruda in mora vse drugo blago čakati, da se prevozi to blago. Siam si zamaž prizadeva, da bi ustavil stalno nazadovanje pomorskega prometa.

Prevoznina je sedaj dva do trikrat tako visoka kakor v prvih mesecih pred vojno. Posebno pa se je podražila prevoznina za obalno plovbo. Prevoznina iz Siam v Šangaj je prav tako visoka kakor za trikrat bolj dolgo pot iz San Francisca v Šangaj. Vendar pa prevoznina še ni dosegla te višine kakor v svetovni vojni, ker skušajo vse

države preprečiti prevelik dvig prevoznine.

Pomanjkanje ladijskega prostora je nastalo na Daljnem vzhodu predvsem zaradi angleške pomorske ladijske prometne politike. Štiri petine angleških ladij je bilo od izbruha vojne odpoklicanih z Daljnega vzhoda. Celotno parnike za obalno plovbo in pomožne ladje ladijski promet v Šangaju je zato padel od mesečnega povprečja v višini 550.000 ton na 125.000 ton. Angleži nameravajo še bolj omejiti promet svojih ladij na Daljnem vzhodu in vsem ladjam, ki imajo nad 4000 ton, je plovba v vodah, ki so pod japonskim območjem, prepovedana. Enako postopa tudi Kanada.

Japonska je dolgo vrsto let čakala na to, da zavzame mesto britanske morske plovbe na Daljnem vzhodu. Sedaj je sicer za Japonsko nastala ta prilika, toda Japonska je ne more izkoristiti. Lastnih ladij ima komaj toliko, da more zadostiti svojim lastnim potrebam. Več ko en milijon ton ladij je japonska admiraliteta rekvirirala za plovbo v kitajskih vodah. Od ostalega ladjevja sta dve tretjini koncentrirani v Rumenu morju. Japonska ne more dati svojih ladij na razpolago za mednarodni pomorski promet in zato je japonsko trgovsko ladjevje ves čas vojne s Kitajsko ob skoraj vse svoje devizne zaslužke.

Zelo pa je narasel promet z ameriškiimi ladjami, toda skoraj izključno samo z Nizozemsko Indijo in Malaško, ki dajeta Ameriki potrebne surovine. Vojna nevarnost z Japonsko pa v zadnjem

času še bolj zadržuje ameriške ladje od Japonske. Od ladij, ki jih grade USA, je le neznaten del določen za plovbo na Daljnem vzhodu in samo stare, že odslužene parnike dovoljuje washingtonska vlada prodati kupcem z Daljnega vzhoda.

Italijanske in nemške ladje, ki so v japonskih vodah, se sicer vzdržujejo za plovbo, ne upajo pa se odpluti na morje, ker je angleška kontrola na morjih še vedno zelo intenzivna. Grške, nizozemske, norveške ladje pa se ravnajo popolnoma po navodilih iz Londona. Zato ni nikakega upanja, da bi se plovba na Daljnem vzhodu dvignila. Edino sovjetji so povečali svoj promet in sovjetski parniki prevažajo azijske kovine in surovine v Združene države Sev. Amerike, iz teh držav pa uvažajo ameriške stroje in zemeljsko olje v Vladivostok.

Cene in mezde v Bolgariji

V zadnjih mesecih so se v Bolgariji življenjske potrebščine podražile za 36%. Ko je vlada dovolila zvišanje cene za pšenico od 4.30 na 5.20 levov (pred vojno je bila cena 3.50 leva), je istočasno prepričala porast cen pri blagu, ki ga kmetje najbolj potrebujejo. S sredstvi, ki jih daje na razpolago sklad direktije za zunanjo trgovino, je bilo celo omogočeno, da dobivajo poljedelci najpotrebnejše blago tudi po nižanih cenah. Tako n. pr. je pri uvozu 3000 ton modre galice znašala nabavna cena s transportnimi stroški vred okrog 40 levov, vinogradniki pa dobivajo modro galico za 28 levov.

Podražitvi življenjskih potrebščin je moralo slediti zvišanje mezd in plač. Nižje mezde in plače so bile zvišane za 30 do 35%, srednje pa za 27%.

Zakladni boni »Banca d'Italia«

Ljubljanska podružnica banke »Banca d'Italia« je izdala redne zakladne bone, ki so bili v naši javnosti zaradi dobrega obrestovanja in drugih ugodnosti, ki jih nudijo, zelo ugodno sprejeti.

Ti zakladni boni se obrestujejo: z eno- ali dvomesečnim rokom zapadlosti po 3.25%, s tri- do štirimesečnim rokom po 3.75%, s pet- do šestmesečnim rokom po 4.25%, s sedem- do devetmesečnim rokom po 4.75% in z 10 do 12 mesečnim rokom zapadlosti po 5%. Obresti se plačajo kupcem bonov vnaprej takoj ob nakupu bonov.

Nekaj o italijanski sladkorni industriji

Družba Società Italiana per l'Industria degli Zuccheri v Rimu je eno največjih italijanskih sladkornih podjetij. V lanskem poslovnem letu je dosegla družba 15,78 (predlani 16,17) milijona lir čistega dobička in bo izplačala pri glavnici 150 milijonov lir 9,8 (lani 9,6) odstotno dividendo.

Poslovno poročilo družbe navaja, da je ugodna letina sladkorne repe omogočila doslej še ne doseženo proizvodnjo sladkorja in alkohola. Navzlic mnogim težavam, zlasti pri nabavi surovin, je potekalo obratovanje družbe normalno. V Rovigu je začela znova obratovati žganjarna, ki je bila že dve leti izven obrata. Dobave sladkorja potrošnikom so se zaradi racionaliranja potrošnje zmanjšale, cene pa so ostale neizpremenjene na višini iz l. 1937. Vse večje zaradi druginje nastale produkcijske stroške je torej prevzela družba sama. Družba zato upa, da bodo tudi letos oblasti določile trdne prodajne cene za sladkorno repo.

Poslovno poročilo tudi navaja, da se pripravljata sklenitev triletnih pogodb med italijanskimi sladkornimi tovarnami.

Vrednost blagovnih zalog je v bilanci izkazana s 141,8 milijona lir, dočim je bila v prejšnjem letu izkazana le s 87,8 milijona lir.

Hrvatska steklarina v Humu pri Ormožu

Pri določitvi meja med Nemčijo in Hrvasko je Hrvaski pripadel kraj Hum pri Ormožu, ki se zdaj imenuje Humska Straža. Tovarna zelenega in rjavega stekla (steklenice za mineralno vodo in pivo) v tem kraju je zdaj edina steklarina na Hrvaskem. V trgovinskem dogovoru med Nemčijo in Hrvasko je določeno, da bo Nemčija brez carin uvažala izdelke humske steklarne, Hrvaska pa bo brez carine dobivala belo in medicinsko steklo iz steklarn v Hrastniku ob Savi in pri Rogiški Slatini.

Edina hrvaska steklarina ima pri svojem obratovanju tudi to težavo, da je železniška postaja za Humsko Stražo na nemški strani. Obrat je zvezan z železniško postajo s svojo industrijsko progo, a po sredi te proge teče državna meja. Obsto in razvoj humske steklarne je odvisen od dveh problemov: Ali bi bilo na Hrvaskem dovolj odjemalcev za izdelke razširjenega obrata in ali bo mogoče nabaviti dovolj potrebnih strojev za steklarino?

Zagrebski listi menijo, da bo rešitev teh dveh vprašanj mogoča šele po vojni, ko bo treba ustanoviti še eno steklarino, ki bi obrat v Humski Straži dopolnjevala.

Komisija za urejanje valutnih sporov uspešno končala svoje delo

Komisija, ki je bila imenovana od Vis. Komisarja za urejanje ev. sporov, ki bi nastali ob zamenjavi dinarjev v lire, je končala uspešno svoje delo. Ob razpustu komisije je izrekel Vis. Komisar Grazioli vsem članom komisije svoje priznanje.

Società di Monteponi, Turin

Med najpomembnejša italijanska rudarska podjetja spada tudi družba Società di Monteponi v Turinu. Skupno z družbo »Montevecchio« Soc. Italiana del Piombo e dello Zinco proizvaja 75% vse italijanske svinčene in 65% vse cinkove proizvode. V lanskem poslovnem letu je dosegla družba 5,94 milijona lir čistega dobička in bo izplačala na delniško glavnico 100 milijonov lir 5% dividende. Poslovno poročilo upravnega sveta navaja, da je ostala proizvodnja svinca približno ista ko predlani. Dvignila pa se je proizvodnja cinka in pirita, svinčene kovine in elektrolitičnega cinka. Družba je lani dosegla sicer manjši dobiček ko predlani (7,2 proti 5,94 milijona lir lani). Zmanjšanje čistega dobička je posledica draginje, ker so se produkcijski stroški zvišali za približno 200%, dočim je zvišala družba svoje prodajne cene le za 35%.

Rudniki družbe, katerih najvažnejši je v Iglesiasu na Sardiniji, so mogli navzlic mnogim težočam vzdržati normalno obratovanje. Livarna v Vado Ligure, ki je trpela zaradi sovražnih vojnih operacij, je mogla po kratkem prenehanju svoje obratovanje še povečati, da je ob koncu leta njena proizvodnja prekosila predlansko.

Iz Italijanskega gospodarstva

Cena svinjam, težkim 160 kg in najboljše pasme, je bila v Rimu maksimirana na 10.75 lire za kg žive teže.

Urad za cene pri Fašistični zvezi v Trstu je določil kot maksimalno ceno za kondenzirano mleko v posodicah za 385 g na 7.50 lire, za domača sveža jajca v nadrobni razprodaji pa na 1.30 lire.

Italija bo znatno povečala proizvodnjo koka. V ta namen je družba Cokitalia v Milanu, ki je že sedaj dosegla letno proizvodnjo 800.000 ton koka, povečala svojo delniško glavnico od 100 na 200 milijonov lir, družba Cokspania pa od 1 na 75 milijonov lir, da bo narasla njena letna proizvodnja koka na 200.000 ton.

Med italijanskimi in nizozemskimi industrialci je bil te dni sklenjen sporazum, po katerem bodo nizozemski industrialci dobavili Italiji še letos 2,5 milijona kg kažeina, ki je potreben za izdelavo umetne volne.

Olje iz koruze

V nekem velikem mlinu v Bolgariji so napravili razne poskuse za pridobivanje olja iz koruze. Poskusi so pokazali, da daje koruza 81% moke, 12% klic, 5% otrobov in 2% odpadkov. Iz klic pa se da, kakor so dokazali izvedeni poskusi, pridobivati olje. 100 kg koruznih klic da 20 do 25 kg olja. Tako olje, ki je lahko prebavljivo in prav redilno, uporabljajo že dolgo v Ameriki. To, kar ostane pri proizvodnji olja iz koruze, pa predstavlja prav dobro krmo za živino.

V Bolgariji pridelajo na leto povprečno 1 milijon ton koruze in ker znaša domača poraba komaj polovico pridelka, bi se dalo računati z letno proizvodnjo 10 milijonov kg koruznega olja. Že v kratkem bo ustanovljena v Bolgariji prva tovarna za olje iz koruze.

Naredba o zvišanju plač in mezd

Silno narasla draginja je spravila posebno vse nameščence s stalno plačo v silno težaven položaj, ker ni njih plača zadostovala nič več niti za nakup najnujnejših življenjskih potrebščin. Zato je vsa uvidelna gospodarska javnost pozdravila ukrep Vis. Komisarja, da je izdal posebno naredbo o prilagoditvi plač zvišanim cenam. Veljavna podjetij je zato tudi takoj izvršila svojo dolžnost po navedeni naredbi in zvišala plače svojim nameščencem. Nekaj podjetij pa tega še ni storilo in zato smatramo za potrebno, da znova opozorimo na dotično naredbo Vis. Komisarja. Naredba se glasi:

Člen 1. — Od 1. julija 1941-XIX dalje se zvišujejo uradnikom in delavcem in vobče vsem nameščencem pri oblastvih bivše jugoslovanske države, bivše dravske banovine in pri drugih javnih oblastvih in poldržavnih ustanovah kakor tudi zasebnih delodajalcih prejemki, kakršni so bili dne 15. marca 1941-XIX, takole:

mesečni prejemki pod L. 600.— za 20%,

mesečni prejemki pod L. 900.— za 15%,

mesečni prejemki pod L. 1200.— za 12%,

mesečni prejemki pod L. 2500.— za 10%,

mesečni prejemki nad L. 2500.— za lir 250.—.

Člen 2. — Za določitev odstotka zvišanja prejemkov, ki se ne izplačujejo na mesec, se morajo najmanjši zneski iz čl. 1. priravnati tako, da se šteje 25 delovnih dni za en mesec in šest delovnih dni za en teden.

Člen 3. — Če so bili prejemki morda zvišani po 15. marcu 1941-XIX, mora to zvišanje ostati v veljavi, se pa eventualno všteje pri novih prejemkih, ki gredo po zvišanju iz člena 1.

Člen 4. — Za delovna razmerja, ki so se začela šele po 15. marcu 1941-XIX, se morajo prilagoditi prejemki zvišanim življenjskim stroškom s sporazumi, ki se sklenejo med pristojnimi strokovnimi organizacijami, če bi se pa sporazum ne dosegel, se določijo po Inspekciji dela pri Visokem komisariatu za Ljubljansko pokrajino.

Člen 5. — Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave, t. j. s 5. julijem t. l., v »Službenem listu za Ljubljansko pokrajino«.

Ljubljana 5. julija 1941-XIX.
Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Bližnji vzhod in angleški kapital

»Südost-Echo« ceni vloge angleškega kapitala v državah Bližnjega vzhoda na četrtil milijarde funtov. Od tega odpade na posojila 115 do 120 milijonov funtov, ostalo pa na razne investicije.

Največji delež (70—80 milijonov funtov) angleškega kapitala je v Egiptu. Najbolj se angleški kapital udeležuje v egiptškem gospodarstvu z bombažem, velike pa so tudi angleške vloge pri najmlajši družbi za pridobivanje olja Anglo-Egyptian Oilfield Co., pri telegrafski družbi ter pri raznih javnih ustanovah in podjetjih. Močno je udeležen angleški kapital tudi v angleško-egiptskem Sudanu. Te vloge v četrtini milijarde niso vštete, utegnejo pa doseči višino vlog v Egiptu.

Na drugem mestu je Turčija (60—70 milijonov funtov), a tu odpade pretežna večina angleškega kapitala na posojila, ki jih je Anglija v zadnjih letih delila po svojih političnih vidikih in računih. Le malo angleškega denarja je v turškem gospodarstvu, ki ne mara tujih vplivov.

Drugače pa je v iranskem gospodarstvu, kjer je največja družba za pridobivanje olja Anglo-Iranian Oil Co. popolnoma v angleških rokah in je sploh težko najti kako večje podjetje brez večje angleške udeležbe. Anglo-

Iranian Oil Co. in Irak Petrol Co., kjer so udeleženi tudi Američani, sta največji podjetji za zemeljsko olje na Bližnjem vzhodu. Investicije kapitala v obeh cenijo na 30 do 35 milijonov funtov in odpade od tega na Angleže okrog 25 milijonov funtov. Angleška posojila v Iraku znašajo 7 milijonov funtov.

Težavna je ocenitev angleškega kapitala v Palestini, ker sta tam angleški in židovski kapital tesno spojena. Po angleški cenitvi je v palestinskem gospodarstvu angleških investicij za blizu 20 milijonov funtov, dočim znašajo posojila 6 in pol milijona funtov.

Še bolj kakor višina angleških investicij kapitala na Bližnjem vzhodu je važna njih svrha. Kapital je vložen predvsem iz političnih in strateških namenov. Zveza gospodarskih in političnih interesov se povsod dovolj jasno izraža. Najbolj pa prihaja do izraza z angleško udeležbo pri sueški družbi, ki je sicer francoska, a vendarle pod kontrolo angleškega kapitala.

Političnemu cilju služijo tudi angleške banke na Bližnjem vzhodu, National Bank of Egypt in Bank of Irak sta angleški družbi in ker izdajajo prva egiptške, druga pa iraške bankovce, je finančna kontrola obeh držav v angleških rokah.

Preureditve romunskega gospodarstva

»Südost-Echo« opisuje gospodarske reforme, ki so jih letos začeli uvajati v Romuniji v namenu kontrole in boljše usmeritve potrošnje, ter meni, da je Romunija na pravi poti načrtnega gospodarstva. Najvažnejše reforme so naslednje:

Zaradi preskrbe prebivalstva do nove žetve, ki prav dobro kaže, je vlada zasela vse zaloge žita v državi. Zasežene so tudi vse zaloge ovčjih kož in privatna industrija je morala dati na razpolago vse svoje zaloge aluminijskega oksida, da bodo razdeljene in uporabljene po zahtevah vojnih potreb.

Zelo važno gospodarsko reformo predstavlja tudi ustanavljanje kmečkih delovnih zajednic, ki bo-

do pod državno kontrolo v posameznih okrajih opravljale poljedelska dela s pripomočki, ki jih bo dajala država brezplačno na razpolago. V zajednice bodo sprejeti kmetje, ki imajo najmanj po 10 ha zemljišč, skupna posest zajedničarjev ene občine pa bo morala znašati najmanj 200 ha.

Kmečke delovne zajednice naj bi popravile napake, ki jih je zagrešila v Romuniji agrarna reforma, ko se je ustavila na polovici poti. Mali kmetje so v prvih letih po vojni sicer dobili nekaj zemlje, niso pa dobili produkcijskih sredstev in tako se je polagoma znižal pridelek za 25%. Pred agrarno reformo je dal na velikih posestvih 1 ha povprečno 11,5 metrskih

stotov pridelka, po agrarni reformi, na malih kmetijah pa samo 8,5 metrskih stotov. Za izdatnejše obdelovanje zemljišč je romunska vlada že lani naročila v Nemčiji mnogo poljedelskih strojev. Precej strojev je že razprodanih, ostale pa bodo razdelili med člane kmečkih delovnih zajednic, ki bodo dobili tudi raznovrstno orodje in seme.

Doma in po svetu

Položaj na vzhodni fronti se more na podlagi nemških vojnih poročil označiti takole: Glavni boji se vodijo v smereh proti Leningradu, Moskvi, Kijevu in Odesi. Nemške čete napredujejo navzlic težavnim terenskim razmeram, slabim cestam in tudi vremenskim neprilikam stalno in po načrtu. Odpor sovjetskih čet je sicer močan, vendar pa so sovjetske čete povsod prisiljene k umiku. Izgube sovjetskih čet so zelo velike, in sicer tako na ljudeh ko na vojnem materialu. Tudi na romunsko-nemškem frontnem odseku se sovjetske čete umikajo. Po zadnjih vesteh so nemške čete dosegle posebno velike uspehe proti Leningradu.

Zadnje nemško vojno poročilo z dne 28. julija poroča, o bojih na vzhodni fronti: Bitka pri Smolensku se bliža svojemu uspešnemu zaključku. Vsi poskusi, da bi se preprečilo uničenje obkoljenih sovjetskih vojsk, so bili preprečeni. V Ukrajini prodirajo zavezniške čete kljub najtežjim prometnim razmeram za umikajočim se sovražnikom neovirano naprej. Na finskem bojišču so nemške in finske čete kljub žilavemu sovražnemu odporu zavzele novo ozemlje.

Nemci poročajo, da so Angleži v spopadih nad Rokavskim prelivom v treh dneh izgubili 102 letali, Nemci pa samo sedem.

Japonska vlada je izdala o francosko-japonskem sodelovanju v obrambo Indokine daljšo deklaracijo. V njej naglašja, da je bilo doseženo med francosko in japonsko vlado popolno soglasje glede obrambe Indokine in da bo Japonska izpolnila vse svoje obveznosti v varstvo Indokine. Japonska bo spoštovala integralnost Indokine ter francosko suvereniteto nad to deželo. Novi sporazum, ki je bil sedaj dosežen, je bil sklenjen popolnoma v duhu prejšnjih dogovorov s francosko vlado.

Angleški veleposlanik v Tokiu je prišel v japonsko zunanje ministrstvo ter v imenu svoje vlade odpovedal vse gospodarske pogodbe Vel. Britanije z Japonsko.

V odgovor na iz Washingtona odrejeno zaporo vseh japonskih dobroimetij v Združenih državah je japonska vlada odredila zaporo vseh ameriških dobroimetij na Japonskem.

Ministrski predsednik Siam Songrama je izjavil, da je Siam trdno odločen, da ostane tudi v bodoče v konfliktu zaradi Indokine strogo nevtralen.

Turški radio je odločno zavrnilo vse vesti o nekem dozdevnem pritisku Nemčije na Turčijo. Kako neutemeljene so te vesti, se vidi že iz tega, da sta tako turški zunanji minister ko gen. tajnik turškega zun. ministrstva na počitnicah.

Bolgarska vlada je vložila v Moskvi oster protest zaradi bombardiranja bolgarskih mest po sovjetskih letalcih, Sovjetska vlada je protest odklonila, kar je napravilo v Sofiji zelo slab vtis.

Finančni komisar Srbije Leticica je sestavil novi državni proračun Srbije. Proračun je uravnotešen in izkazuje 2315 milijonov din izdatkov. Za izredne izdatke, ki pa bodo potrebni, ni nič predvideno. Posebno velike težave so tvorili pri sestavi proračuna izdatki za uradništvo, ker se je število uradnikov zaradi prihoda uradnikov iz drugih bivših jugoslovanskih pokrajin zelo povečalo.

Svet komisarjev v Beogradu, ki opravlja v Srbiji vladne posle, je imenoval za Bačko posebno upravo, v kateri bodo procentualno zastopani tudi Nemci iz Bačke.

Srbija ima sedaj tri sladkorne tovarne, katerih produkcija znaša letno 4500 vagonov sladkorja. Ker potroši Srbija samo 2300 vagonov sladkorja na leto, bo mogla Srbija izvoziti na leto nad 2000 vagonov sladkorja.

Ameriški finančni minister je predložil kongresu zakonski načrt, s katerim se zvišajo razni davki za 3,5 milijarde dolarjev. Zvišanje je potrebno zaradi vojnih izdatkov USA.

Potrošnja cigaret je v zasedeni in nezasedeni Franciji racionirana. Vsak kadilec dobi na teden 40 cigaret ali vsaki 5 dni en zavojček tobaka za pipo.

Kontrola premoženja v Grčiji

Grška vlada je izdala dva zakona, ki naj bi ozdravila javno življenje. S prvim zakonom bo izvedena kontrola premoženja, ki so si ga bivši ministri, državni podtajniki, guvernerji ter drugi visoki državni funkcionarji in privatniki pridobili po 4. avgustu leta 1936. Vlada hoče ugotoviti, kako so bile izkoriščane pozicije ter rodbinske in druge zveze z oblastniki. V roku 30 dni po objavi zakona morajo prizadeti natančno razložiti, kako so si pridobili svoje premoženje.

Z drugim zakonom pa bodo skušali odpraviti dvojno zaslužkarstvo. Pod kontrolo niso samo uradniki, temveč tudi svobodni poklici. Tako na primer odvnetnik ne bo smel delovati kot pravni svetovalec dveh javnih ustanov ali podjetij, zdravnik, ki je profesor univerze, pa ne bo smel izvrševati privatne prakse.

Denarstvo

Iz Nemčije so bili poslani na Hrvaško prvi novi hrvaški bankovci. V prvi pošiljki jih je bilo za 650 milijonov kun, v kratkem pride pa druga pošiljka z nadaljnjih 600 milijonov kun.

Hrvaška državna banka je obvestila vse emisijske banke, da je uvedena nova hrvaška valuta, katere enota je ena kuna z vrednostjo 0.017921 g zlata. Ta vrednost bi pomenila, da je 100 kun vredno 8.81 šv. franka. V Zagrebu pričakujejo, da bo kuna v kratkem notirala na švicarski borzi.

Ustanovila se je Zveza hrvaških hranilnic, v kateri je včlanjenih 7 mestnih in 8 drugih občinskih hranilnic. Mestne hranilnice so sedaj v Zagrebu, Osijeku, Sarajevu, Karlovcu, Varaždinu, Belovaru in Vinkovcih. V kratkem pa se ustanove še 4 mestne in 6 občinskih hranilnic.

Izvoz kovancev iz Romunije je prepepovedan. Vsak potnik sme vzeti s seboj 2000 levev v bankovcih.

Nikljasti kovanci po 10, 25 in 50 stotink pridejo na Norveškem iz prometa ter bodo zamenjani s kovanci iz bronu in železa.

Gospodarske vesti

Letošnjega dunajskega velesejma, ki bo od 21. do 28. septembra, se udeleži tudi Italija. Italijanski narodni fašistični inštitut za zun. trgovino je že organiziral italijansko kolektivno razstavo.

Italijansko-romunska gospodarska komisija je v soboto končala svoje delo. Sklenjena je bila zamenjava določene blaga med obeh državama. Podrobnosti dogovora bodo še objavljene.

Šef gospodarskega oddelka v nemškem zun. ministrstvu dr. Clodius je prišel v Ankaru, kjer bo imel važna posvetovanja zaradi poglobitve nemško-turških gospodarskih odnosov.

Romunski uvoz je dosegel v prvih petih mesecih letošnjega leta vrednost 7205, izvoz pa 13.287 milijonov levev, dočim je lani v isti dobi znašala vrednost uvoza 12.538, izvoza pa 17.577 milijonov levev. Pri uvozu so bili na prvem mestu stroji, aparati in motorji v vrednosti 1235 ter železo in železina v vrednosti 1182 milijonov levev. Pri izvozu je na prvem mestu kamenno olje, ki zavzema 71,2% vsega izvoza. Vrednost izvoženega olja je 9463, žita 1909, lesa pa 493 milijonov levev. Od izvoza je odpadlo na Nemčijo 64, na Italijo 12, na Švico pa 6,24%.

Letošnja vinska letina v Franciji se ceni na 70 milijonov hl. Določen odstotek tega vina se bo izvozil v Nemčijo.

Ze v 24 urah
barva, plesira in kemično snanaki obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratanke in manjete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.